

Demensförbundet
medlem i
Alzheimer Europe

DEMENS- FORUM

Bildat 1984

NR 4 2002

Någon måste säga ifrån – Demensförbundet gör det

□ *Krutdurkarna, durspelsgruppen från Ludvika underhöll vid invigningen av **Pransesgården** i Borlänge. I den vackra välbevarade 1700-talsbyggnaden kommer kommunen nu att bedriva dagverksamhet för demenssjuka människor. En oas med obegränsad möjligheter menar Lars- Erik Skoglund invigningstalare och omsorgsnämndens ordförande. Se sidan 5.*

Demensförbundet behöver mer resurser för att arbeta för dementa och deras anhöriga!
Stöd Demensförbundets utvecklingsfond pg 25 92 53-3

Innehåll

Demensfonden delar ut	3
Dans som språk	4
Borlänge en kommun att åldras i	5
Sviter efter trafikolycka Nätverksträff på Öland	6
Vägen till ett ensamt liv	7
Från våra föreningar – Alzheimerdagen	8-9
Framtidens demensvård Klockargårdsfonden	10
Seminariedagar i Eskilstuna Till minne av Henry Andersson	11
Doktorn har ordet Frontallobdemens	12
Förmyndare, gode män	13
Slutrapport – Anhörig 300 Ansök om forskningsbidrag	14
Nya böcker	15
Förbundsnytt, skrifter Telefonrådgivning	16

DEMENSFORUM

Ansvarig utgivare:

Stina-Clara Hjulström, förbundsordf.

Redaktör: Yvonne Jansson

Tryckproduktion:

Lätta Trycket AB, Stockholm

Prenumeration: 150:-/år

Du som vill skriva i Demensforum:

Skicka in ditt manus till Demensförbundet. Vi tar även emot din text på diskett eller som bifogad fil med e-post. (Spar texten som ren textfil i ordbehandlingsprogrammet). Skicka gärna med foton eller illustrationer till din artikel! Vi förbehåller oss rätten att redigera insända artiklar. Citera gärna men ange alltid källan! Adress, se sista sidan.

Nästa Demensforum utkommer i början av mars. Manusstopp för nästa nummer är 20 januari – 2003.

ORDFÖRANDEN HAR ORDET

Dimmorna sveper in över det nakna landskapet. Lite olycksbådande men samtidigt fridfullt. Vi kurar framför brasan och de tända stearinljusen lyser upp. Någon slags stilla ro. Själen mår gott.

Valet

Så skenar tanken iväg. Hur kom det sig att äldrefrågorna/demensfrågorna aldrig eller i vart fall mycket lite kom upp i valdebatten? Dessa frågor som är så viktiga och som berör så många människor. Bara demenssjuka är 180 000 och tillsammans med närstående berörs närmare 1 miljon! Nedskärningarna inom vården har slagit hårt mot demenssjuka, deras anhöriga men också mot personalen. Vem satte agendan för valdebatten? Varför togs frågorna inte upp? Egentligen skulle det finnas ett slags "körkort" för att få vara politiker. Någon slags garanti att det är tron på ett bättre samhälle som driver dem inte maktbegäret. Nåja, många skulle kanske klara det, men nog finns det åtskilliga som skulle gallras bort.

Personalen

Brevet var rörande. Hon skrev för en hel personalgrupp. Den var så sliten och önskade en dags utbildning. Föreläsning om demens, hälsokost och lite massage. Kommunen sade nej. Det fanns inga pengar! Det är inte det enda brev som Demensförbundet fått. Budgetar skall vara i balans och då stryker många kommuner utbildning, fortbildning och handledning för personalen. En undersköterska berättade att sjukskrivningarna nu ökat så mycket på enheten eftersom det var så slitigt. Ledningens lösning var att "nolla" alla sjukskrivningar. Inga vikarier fick sättas in! Men pengar finns till att höja politikernas löner, feta pensioner, avtal och nu senast privata kräftskivor! Var finns solidarite-

ten och etiken? Jag fick en fråga om framtidens demensvård. För mig är nog en av de viktigaste frågorna hur vi skall få personal till demensvården och hur vi skall kunna behålla den som vi har i dag.

Helhetssyn

Det stod en liten "blänkare" i tidningen från södra Sverige. Socialstyrelsen hade beslutat ge ett par forskningsenheter i uppdrag att utreda vad som menas med helhetssyn. Personal inom primärvården skulle tillfrågas. Förmodligen gör Socialstyrelsen sedan en rapport. Vet verkligen inte Socialstyrelsen vad helhetssyn är? Vad kommer denna utredning att kosta? På vilket sätt hjälper den gamle Sven när han flera gånger per natt blir väckt av en arg hustru som påstår att han ligger i hennes mans säng? Tänker han på helhetssyn när han förtvivlad får gå ut och lägga sig i bilen på natten? Det skall sparas pengar inom demensvården men man kan verkligen också fråga sig om pengarna användes effektivt och där de gör störst nytta!

Positivt

Fortfarande finns det mycket bra inom demensvården. Jag hade förmånen att bli inbjuden till Borlänge där man invigde ett nytt gruppboende. Där träffade jag engagerade politiker. De var måna om att aktivt ta del av verksamheterna. Jag tror att flera politiker måste ut och se verkligheten. En positiv upplevelse är det också att träffa Demensförbundets medlemmar. Vilket engagemang, vilket kunnande, vilken erfarenhet och vilken klokhets de utstrålar.

Det inger hopp.

Stina-Clara Hjulström

Stipendier utdelade från Demensfonden år 2002

Marit Andersson och Karin Zingmark FoU inom äldreområdet, Piteå, för att öka kunskapen om hur aktivitetsmönstret ser ut hos sammanboende partners till personer med demenssjukdom.

Görel Bråne Mölndals Sjukhus, för forskning rörande GBS-skalans användning i ett mångkulturellt Sverige.

Bertha Ragnarsdottir Äldrecentrum Östergötland, för förstudie om samtalets förutsättningar och möjligheter i daglig verksamhet för äldre med demenssymptom.

Inga-Lill Ramström Göteborgs universitet, för forskningsprojekt om aktivering av hemmaboende personer med tidigt debuterande Alzheimers sjukdom med ett specialutformat aktiveringsprogram.

Martin Sjöbeck och Elna-Marie Larsson Lunds Universitet, för projektet Vitsubstansförändringar vid Alzheimers sjukdom – Tidig diagnostik med magnetic resonance imaging (MRI).

Kirsti Skovdahl Centrum för omvårdnadsvetenskap, Örebro, för analys av insamlade data om taktill massage.

Beata Terzis Rosenlunds sjukhus, Stockholm, för projektet anhörigstöd som förebyggande intervention.

Hui-Xin Wang Karolinska institutet, Stockholm, för studie av sambandet mellan brist på B 12 och "folate" och Alzheimers sjukdom.

Azita Emami

Karolinska Institutet, för projektet upplevelser av livskvalitet hos anhöriga till demensdrabbade på landsbygden.

Britt Marie Larsson Forum Äldre Regionalt äldrecentrum, Örebro Län, för projektet: Hur vanligt är det med flytt av demenssjuka inom det särskilda boendet, d.v.s. till olika demensboenden. Studiepopulation: 12 kommuner i Örebro Län.

Demensförbundet för avlastningsdagar för unga anhöriga.

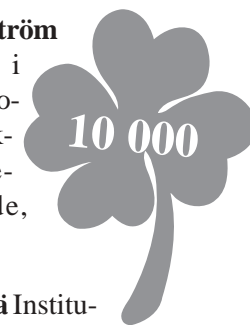
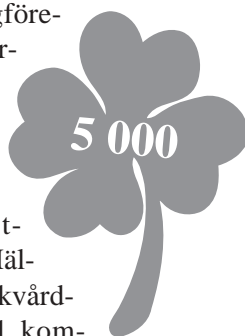
**Demens-
teamet** Klarälvsdalen, Sysslebäck, för lägervecka för barn till demenshandikappade föräldrar från hela landet.

Liisa Palo-Bengtsson och Petra Robinson Institutionen för Hälsovetenskap, Karlskrona resp. Stiftelsen Otium, Göteborg, för projektet användning av en hund i vården av personer med demenssjukdom.

Sten Rosenström Åldersdementas Anhörigförening i Västerbottens län, för uttryckning av skrift om Socialtjänstlagen och Hälso- och Sjukvårdslagen med kommentarer.

*Demensfonden delar
varje år ut stipendier.*

På sidan 14 finns information om när och hur man ansöker om stipendier för år 2003.

DANS SOM SPRÅK

Om demenssjukas icke-verbala kommunikation i dansterapi

Dansterapi – en expressiv terapiform

I dansterapi betraktas kroppen och rörelsen som kommunikationsmedel och en helhetssyn på människan utgör grunden för denna form av psykoterapi. Detta synsätt innebär att kroppen blir ett uttryck för hela människan, det vill säga din personlighet finns också som ett avtryck i kroppen, inte bara i vad du säger. Den icke-verbala kommunikationen finns som ett mycket viktigt inslag i dansterapin, men självklart samtalar man också med varandra om det är möjligt.

Jag är dansterapeut och disputerade nyligen på pedagogiska institutionen vid Stockholms universitet på avhandlingen *Dans på gränsen. Demensdrabbades kommunikation i dansterapi*. I min avhandling har jag beskrivit kommunikationen med en grupp demensdrabbade personer i dansterapi. För att beskriva närmare hur demenssjuka personer kommunicerar med en dansterapeut har jag videofilmade tio sessioner. Förfaringssättet ger många fördelar, en är att det ger möjligheter till omtagningar av skeenden som inte alltid är entydiga. Jag har valt att studera initiativ och synkronitet, samtidigt i rörelser, i arbetet med deltagarna, och även hur dialoger gestaltas under sessionerna. I avhandlingen har jag valt att ge många exempel på de fenomen jag diskuterar för att läsaren själv skall kunna bilda sig en uppfattning. De icke-verbala uttrycken kan förstås på olika sätt av oss, vi uppfattar dem inte alltid på samma sätt.

Strukturerade dialoger

I dansterapiarbetet med demensdrabbade deltagare har jag urskiljt tre gestaltungsformer för dialogerna: Tal, sång-musik och rörelsefantasi. Vissa deltagares kommunikation främjas mer av den ena formen medan andra

gör sig bättre förstådda genom en annan gestaltungsform. För deltagare med svåra talnedsättningar kan rörelsefantasin vara en hjälp då de vill kommunicera med andra. Terapeuten får en viktig roll i detta arbete, han blir den som strukturerar dialogerna som skapas. Dessa kan uttryckas som fantasier eller fria skapelser i dans, sång och tal i en tät sammanflätning, där flera budskap kan finnas på olika nivåer. Ett mer manifest budskap, eller ett mer underliggande latent.

Vems är kommunikationsproblemet?

I kontakten med demenssjuka personer som anhörig eller vårdare tenderar vi att betrakta den insjuknade som den som har ett kommunikationsproblem. Men kommunikationen sker mellan människor och då talet inte fungerar som tidigare för den sjuka ställer detta också krav på den andra. Vi får lita till kroppen, rörelsen och beröringen i vår strävan att nå varandra. Av min erfarenhet från fortbild-

ningar med personal ser jag att det största hindret är personalens ovana, ja genans, att ta den egna kroppens möjligheter i anspråk för kommunikationen. Men också att detta ganska snabbt går att komma över.

Lusten att kommunicera förefaller vara djupt rotad i oss, det kanske är så att den utgör ett av vårt djupaste behov. När vi uttrycker oss med våra kroppar uttrycker vi också det som står oss närmast. Detta säger oss att vi inte får sluta kommunicera med den som inte kan använda talet. Det vore att försätta denna person i ett omänskligt isoleringstillstånd. I våra kroppar finns allt bevarat, kroppen glömmar inte! Vi får ta kroppen, dansen och musiken i anspråk som ett alternativ till talet.

*Krister Nyström
dansterapeut*

Avhandlingen kan beställas på telefon 08-720 62 12.

□ *Krister Nyström demonstrerar i praktisk handling för Demensförbundets Yvonne Jansson.*

Borlänge en kommun att åldras i

En härlig höstdag hade jag förmånen att bli inbjuden till Borlänge kommun. Dagvården hade fått nya lokaler och dessa skulle invigas. Ny är kanske inte rätta ordet, för gårdens huvudbyggnad byggdes i mitten av 1700-talet, Pransesgården, i stadens utkant har varit en liten bondgård. Boningshuset var smakfullt renoverat. I köket fanns den gamla Agaspisen kvar. Vilket härligt sällskap, att snöiga vinterdagar eller kulna höstdagar, höra den knastra och känna värmen. I den övre hallen stod en liten vävstol. Huset andades frid och harmoni.

Gammal bondgård

Den gamla ladan väckte minnen till liv så väl som lillstugan på gården och härbret från 1600-talet. Tänk om det knotiga gamla äppleträdet i trädgården kunnat tala. Ytterligare en gammal lada fanns. Många Borlängebor hade samlats till invigningen. Personalen hade dukat upp med cider och tilltugg. Innan kaffet underhöll Krutdurkarna från Ludvika klädda i allmogekläder. Medverkade gjorde också Borlänge musikteater. Omsorgsnämndens ordförande Lars-Erik Skoglund höll invigningstalet. Att detta är en politiker som engagerar sig går inte att ta miste på. "När något är tokigt ringer vi bara hem till Lars-Erik och

□ *Lars-Erik Skoglund, omsorgsnämndens ordförande.*

så kommer han bort till oss" sade flera av personalen.

Förtroendevalda

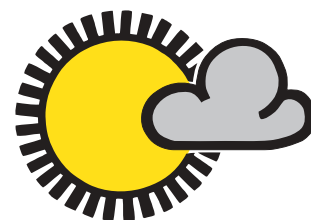
När gästerna minglade på gårdsplanen stötte jag på några politiker. Av personalen hade jag hört att politikererna var mycket måna om äldreomsorgen och ofta kom oanmälda till olika boenden. Naturligtvis var jag tvungen att fråga om detta stämde. I stort sett är vi överens över partigränserna om hur äldreomsorgen skall vara. Det är bara när det gäller konkurrensutsättning som vi skiljer oss åt berättade de. Men går Ni verkligen ut till verksam-

heterna för att se hur det fungerar frågade jag. Självklart blev svaret. Vi har fått väljarnas förtroende och då är vi ansvariga för att det är bra på de olika boenderna. Vi är *förtroendevalda!* Vi måste ta oss tid att vara med i verkligheten. Det var som ljuv musik att höra dessa medelålders män tala med sådan värme om äldreomsorgen. Nå ja, det fanns kvinnliga politiker med också. Personalen berättade att en kommit och överraskat med att ställa sig och baka en kaka i köket. Det är sådana politiker som trots allt gör att man får lite hopp om en bättre ålderdom. Nog skulle man önska att det fanns fler av den sorten!

Borlänge en kommun att åldras i

Jag hade en skön känsla i själen när jag satt i tågkupén och såg det vackra landskapet glida förbi. Det är så ofta jag får höra elände vad det gäller demensvård men denna dag var ett guldskorn! Några dagar senare kom ett brev från Borlänge Demensförening. Kommunen hade öppnat ett nytt demensboende. Det är nog i Borlänge man skall åldras tänkte jag när jag vek ihop brevet.

Stina-Clara Hjulström

Ge ett bidrag till:
Demensförbundets
Utvecklingsfond
Pg 25 92 53-3

SVITER EFTERTRAFIKOLYCKA

Under oktober 1995 var jag inblandad i en trafikolycka som orsakade en blödning i huvudet. Under senare år efter ett flertal läkarbesök och viss behandling kom jag till en psykolog.

Hon konstaterade att minnesfunktionen allvarligt skadats. Ytterligare undersökningar/tester gjordes av bl a arbetsterapeut. Jag fick remiss till en underbar kvinnlig överläkare vid geriatrikmottagningen i Katrineholm. Vi har fortfarande kontakt och hon betyder mycket för mig.

Jag följer en strategi varje dag. Jag har nästan alltid något att "lägga händerna på". Jag upplever en ständig försämring i mitt hälsotillstånd. Minnet blir alltmer sämre. Jag blandar ihop namn på personer som jag känt lång tid. Glömmer de mest vanliga sakerna och blir ibland stående på golvet och funderar vad var det jag skulle göra??? När jag är ensam hemma pratar jag mycket för mig själv – högt och tydligt! Repeterar i ord vad jag skall

☐ Åke Rylander.

hämta på övervåningen i vår bostad. Upprepar flera gånger och det är faktiskt till viss hjälp för mig.

Dessutom löser jag flera korsord varje vecka. Det kräver att jag skärper till mig.

Jag skriver mycket på datorn. Händel-

ser från min barndom, från mitt yrkesverksamma liv, resor som jag och min fru har gjort och en mängd andra roliga händelser. Jag försöker hela tiden ha "något på gång". Det är viktigt. Jag försöker på alla sätt och vis att inte deppa till. Jag är ute mycket bland folk. Visst är det jobbigt att mer eller mindre ha tappat minnet men jag har lärt mig att inte göra det allvarligare än vad det är.

Några goda råd:

- * Ge inte upp även om det känns svårt
- * Gå med i någon förening
- * Var ute bland folk och var inte rädd att inleda samtal med de som du inte känner
- * Lös korsord, titta på TV, läs dagstidningen, lyssna på musik
- * Följ med på resor
- * Dansa och sjung och spela
- * Isolera dig inte ty livet har ju ändå så mycket att erbjuda.

Åke Rylander

NÄTVERKSTRÄFF PÅ ÖLAND

Helgen 13-15/9 var vi tjugo personer som samlades på Strand hotelli i Borgholm. För andra året ordnade Demensförbundet en träff för unga anhöriga.

Under två intensiva dygn fick vi mötas och dela med oss av våra erfarenheter. För några var det första gången.

Förbundsjuristen Gunvor Nilsson var speciellt inbjuden i år och gav värdefull information. Då hon deltog fredag och lördag gavs det även tillfälle att prata enskilt med henne. Kvällen avslutades sedan med en fantastiskt god middag, där samtalen fortsatte.

Lördagens program inleddes med "öp-

VÄGEN TILL ETT ENSAMT LIV

Ett år har gått – jag skriver för LIVET. Liv som jag skall leva efter Anders död

Skrivandet, en tröst

Jag skriver för att få någon sorts tröst, försöka förstå vad som hänt. Kanske är det för utomstående konstiga tankar och frågor. Som t ex hur kunde det hända? Har jag bidragit, orsakat Anders sjukdom och död utan att förstå det? Kanske Anders fortfarande levtt om jag hade orkat mera? Frågorna är många som jag troligen aldrig får svar på men ändå försöker LEVA med. Jag skriver för att kanske någon i samma situation som Anders och jag varit i kan få någon hjälp och tröst – tröst att veta att de inte är ensamma i denna relativt okända sjukdom – Alzheimer.

I sorgens spår

Jag måste skriva för att i min skrivelse finns sorg, ilska, förtvivlan och längtan. Jag tror att varje människa måste få utlopp för sina tankar och funderingar. Det kan för många ge tröst att prata om sorgen, för mig är skrivandet en tröst. Jag kan gå tillbaka och se vad som varit mest jobbigt och kanske också upptäcka att vissa jobbiga bitar inte längre är så jobbiga. Jag tror att jag i skrivandet bearbetar sorgen på min väg till eget ensamt LIV.

I sorgens spår följer också att man förändras som människa, dels på grund

av att man i sin svaghet själv råkar ut för sjukdomar. Kroppen blir svag och orkar inte stå emot de yttre påfrestringarna, immunförsvaret strejkar mer eller mindre.

Relationer förändras – släkt, vänner och bekanta har svårt att ta kontakt vet inte vad de skall säga till en vän i stor sorg. Själv orkar man definitivt inte ta kontakt, man har nog med sig själv och sorgen och kanske också vill sörja ensamt. De närmaste har också sin sorg att bearbeta. Det jag i alla fall lärt mig är att den totala tystnaden är värre än ett aldrig så klumpigt beteende. Folk tror också att om man kan skratta och se glad ut så har man glömt och kommit över sorgen. Men man glömmmer aldrig när någon man älskar dör men det bleknar en smula. Saknaden kan dock bli värre efter ett tag därför att den sjunkit in och man börjar förstå att den man älskat aldrig mer kommer tillbaka.

Ödmjukhet över LIVET

I sorgens spår följer också en ödmjukhet över LIVET. Jag tror inte att jag riktigt är samma människa idag som jag var innan sjukdomen och sorgen slog till. Idag tror och hoppas jag att jag lärt mig att vara tacksam för LI-

VET för var dag. Stanna upp, se mig omkring, uppleva ljuset, solen och människor. Naturligtvis finns det stunder när jag helst vill bort från detta orättvisa LIV för att kanske få möta Anders. En stor tröst för mig har blivit att det någon gång skall ske. Tiden på jorden är förutbestämd.

LIVET går trots allt vidare tack vare riktigt goda vänner som stöttat på alla tänkbara sätt. Som en vän sa; ”Jag vet inte hur det känns att förlora sin make men jag vet hur det känns att älska en”. Jag kan också i mitt skrivande som ger mig tröst och möjlighet att försöka förstå, gå igenom åren som gått, de år som varit så lyckliga och bekymmersfria och de år som präglats av sjukdom och sorg.

LIVET har många ansikten, det gäller att välja ut och ta för sig av det goda som dock LIVET ger. Lätt att säga men svårt att ta till sig – men jag jobbar på det. Jag säger JA till LIVET och NEJ till ett LIV jag inte vill leva. Jag måste och vill ta ansvar för det LIV jag har, för mina drömmar och mina känslor. Jag går vidare i LIVET på mitt eget sätt.

Ingrid

pen diskussion”, därefter delade vi upp oss i två grupper. Då alla i grupperna har liknande livssituationer blev det många problem och frågor som togs upp. Även frågan hur vi kan gå vidare och nå ut till andra i samma situation. T ex var flera från Skåne och de beslöt att försöka få till en träff lokalt i börja på nästa år.

Efter en intensiv förmiddag var det härligt att sätta sig i bilar och åka på

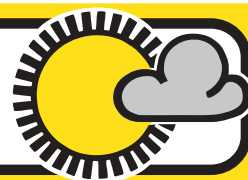
utflykt med lunchen nedpackad i korvar som avnjöts i ett naturreservat. Vädrgudarna var med oss men fram emot kvällen slog sommaren om till höst med besked!

Vi såg en video som Smålandsnytt spelade in förra hösten om Klaes Axelsson och hans liv som anhörig. Några av oss hann med uppskattade besök på Vidamuseet och Paradisverkstaden (keramik) innan hemfärden.

Vår förhoppning är att träffas kanske lite oftare och då ibland på lokal nivå. Alla är dock överens att en helg som denna är ovärderlig. Många av oss har inte möjligheten att bara tänka på oss själva för en stund. Att sedan få bo på hotell och bli bortskämd några dagar ger kraft att orka ett tag till och känna att man inte är ensam i sin situation.

*Vid pennen /
Anki Jansson*

Från våra föreningar

Internationella
Alzheimer
21 september
2010

Aktivitetserna var som vanligt många hos demensföreningarna ute i landet med anledning av den internationella Alzheimerdagen.

Göteborg

Föreningen ordnade seminarier i två dagar för anhöriga och vårdpersonal. Intresset var stort. Föreläsningarna på seminarierna handlade om ämnen som demens, samvaro med dementa, smärta och demens, musik.

Flen-Katrineholm-Vingåker

Boende på två gruppboenden Gjutaren i Hälleforsnäs och Hemgården i Malmköping får en guldkantad vardag tack vare Demensföreningens initiativ att ge stöd till detta. –Vi ska göra något trevligt för våra boende, kanske i form av musik, sade Kerstin Gustafsson och Maj-Britt Wallén.

Jönköping

Jönköpings Demensförening anordnade ihop med Vuxenskolan och Sjukhuset en heldag med föreläsningar på länssjukhuset Ryhov. Helle Vijk pratade om vikten av tidig diagnos men också hennes specialitet ”färgsättning på demensboenden”. Inge Dahlenborg pratade om utemiljön för gruppboenden och hjälpmedel för hemmaboende demenssjuka. Klaes Axelsson, ansvarig för Demensförbundets nätverk för yngre anhöriga till dementa, redogjorde för hur man blir bemött som anhörig till unga dementa.

Uppsala

Under några timmar lördagen den 21 september delade Uppsalaföreningen ut flygblad på stadens gågata och samlade också in pengar till föreningens stödarbete. Intresset för flygbladen var stort och många skänkte ett bidrag.

På eftermiddagen samma dag anord-

nades ett välbesökt informationsmöte i Uppsalas Anhörigcentrum. Demenshandledaren Käth Djurström-Kjäll föreläste kring temat Vad är Alzheimer?

□ *Torsten Tornberg ordf. och Sten-Sture Lidén kassör i Uppsala demensförening informerar och samlar in pengar till föreningens stödarbete.*

Stockholm

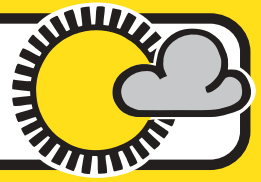
Nätverksträff i Stockholm

Varje år anordnar Demensföreningen i Stockholms län nätverksträffar med demenssjuksköterskor, psykologer m fl som arbetar inom demensvården. Syftet är att få vetskap om varandra och de olika projekt och utvecklingsarbeten som pågår på olika håll i länet. Vid träffen den 17 oktober som samlade 30 personer var diskussionen livlig. Stockholms äldreombudsman Ulla Johansson presenterade sig själv och sin verksamhet. Hon skall i Stockholms stad bli fungera som en länk mellan enskilda personer, politiker och tjänstemän. I Stockholms stad finns förutom Äldreombudsmannen tre äldreomsorgsinspektörer. I hela landet finns 6-7 äldreombudsmän.

Psykologen Birgitta Zander som arbetar i Nestor, ett kommunalt äldre-vårdsteam i Södertälje berättade om sin verksamhet. Nestor kontaktar och stödjer sjuka och anhöriga från det att demensdiagnosen givits. Stödsamtal sker i ett tidigt skede. Birgitta berättade också om den handledningsmodell som utarbetats av henne och Jane Cars. Handledningsmodellen utgår från den sjuke och syftar till ett jagstödande förhållningssätt i arbetet. Bristen är stor på handledare inom demensvården. Ulla Bager Sjögren från Stockholmsföreningen berättade att föreningen startat en stödgrupp för yngre demenssjuka.

Sten-Sture Lidén

Från våra föreningar

Sunne

Ny minnesmottagning i Sunne

Den nyöppnade minnesmottagningen kan ses som fortsättning på ”Anhörig 300”. Anhörigstödjaren Margareta Johansson och demenssjuksköterskan Maria Hjerpe har haft anhöriggrupper tillsammans med demensföreningen i Sunne under projektiden och sett vilket stort stödbehov som finns.

Det är tack vare ett samarbete mellan Sunne kommun och landstinget som den nya kliniken, inrymd nära sjukgymnastiken på Hagen, kunnat öpp-

nas. Behovet av att upptäcka de personer som drabbats av minnesstörningar är mycket stort. Vi kan rädda de drabbade till en bättre livskvalité och försena sjukdomsförloppet, samtidigt som samhället kommer ifrån stora kostnader när det går att bo hemma längre. Landstinget bidrar med en läkare och kommunen med en demenssjuksköterska, en kurator, en arbetsterapeut och en anhörigstödjare.

På den nyöppnade minnesmottagningen i Sunne, arbetar från v. Demenssjuksköterskan Maria Hjerpe, läkaren

Per Åkesson, arbetsterapeut Kerstin Nilsson och anhörigstödjaren Margareta Johansson.

Caféverksamhet

En annan fortsättning på ”Anhörig 300” är en caféverksamhet med bingo för anhöriga och sjuka som drivs av olika frivilligorganisationer på två servicehus i Sunne. Verksamheten är mycket uppskattad!!

*Anna-Maj Ekberg
ordf. i Sunne Demensförening*

Sala

Medlemmarna hade sin sedvanliga sommarträff på Väsby Kungsgård i Sala. Fin underhållning svarade PRO-dansarna för när de framförde olika typer av folkdanser. Siv Alden läste sina monologer och dikter. Håkan Ericson och Erik Viklund stod för sketchen ”En pensionär på läkarbesök” av Eric Viklund. Efter föreställningarna samlades alla till fika med dopp och njöt av den ljumma kvällsluften.

Ljungby

Lördagen den 21 september med anledning av den internationella Alzheimerdagen inledde Sunnerbo demensförening en aktivitetsvecka på biblioteket i Ljungby.

Utställning, filmkväll, föreläsning och massor av information satsade man på under Demensdagarna.

Börje Löf, bibliotekarie Margareta Lindén, Kajsa Svensson och Per Andersson i Sunnerbo Demensförening fanns på biblioteket under en aktivitetsvecka och spred kunskap om demens.

FRAMTIDENS DEMENSVÅRD

I slutet av augusti arrangerade Klockargårdsfonden den årliga konferensen på Strand hotell i Borgholm. Närmare 300 deltagare mest vårdbiträden var samlade kring temat "Framtidens demensvård".

Solveig Ternström, skådespelare och egen företagare, inledde med ett bejublat framträdande. Hon bjöd på sig själv och började med att tala om kvinnokraften och hur hon kände samhörighet med farmors mor och mormors mor. Hon drog paralleller med Ida i Mobergs pjäs "Marknadsafton" där pigan Ida går och passar på och drömmer om giftermål med husbonden som sviker henne och gifter sig med grannflickan. På bred småländska gjorde hon följande reflektion när husbon sade "Det blir väl nån rå med Ida". Precis som Ida tillhörde kommunal! Det blir väl nån rå med alla lågavlönade kvinnor inom vården! Medryckande gick hon sedan över till att berätta om kampen för att få en bra vård till sin demenssjuka mamma.

Lennart Minthon, chefsläkare vid Universitetssjukhuset MAS föreläste under rubriken "När minnet sviktar". Han har en förmåga att tala med "bönder på bönders vis och lärde män på latin" samt utstrålar engagemang och aptit på livet vilket genomsyrade hela föreläsningen.

Steve Sjöquist författare. Hans föreläsning handlade om att möta sig själv och andra – att ta med sig sina egna erfarenheter och sitt eget liv i samvaron med dementa och deras anhöriga. Spetsfundigt och ödmjukt fångslade även han alla deltagarna.

"Årets vårdbiträde"

Prisutdelning till sex "Årets vårdbiträde" med ett halsband och en liten tavla med hedersbetygelsen till att ha blivit vald till ett av årets vårdbiträde. Det är alltid lika svårt att välja ut sex

□ De sex "Årets vårdbiträde" utsedda av Klockargårdsfonden hedrades för fina insatser i demensvården.

vårdbiträden av alla förslag som kommer. Nästan alla dessa fantastiska kvinnor som finns inom vården (och de få män) borde premieras, lyftas fram och synliggöras. Klockargårds-konferensen i augusti på Öland är ett sätt. Japanska vänner från Esportsjukhuset och Kasaoka kommun deltog.

Årets Kockargårdsfilm

God Demensvård, premiärvisades.

Den är ett bra exempel på vad som behövs för att ge en god demensvård.Handledning, kontaktsmannaskap, utbildning, kultur, engagemang och bra arbetsledning är några av nyckelorden i filmen.

Filmen "God demensvård" kostar 550 kr + porto och kan beställas på tel 0485-401 29 eller via Demensförbundet.

Dags att söka stipendium

Till Dig som arbetar närmast de demenssjuka!

Kom ihåg att söka Klockargårdsfondens stipendium. 10 000 kr delas ut till personal som vill utveckla något inom demensvården. (Vi ger inte till utbildning eller inventarier). Den som får stipendiet bjuder vi på

Klockargårdsfonden arbetar för att på olika sätt bidra till utvecklingen inom demensvården. Ett sätt är konferensen som årligen hålls i Borgholm sista helgen i augusti månad. Vårdpersonal från hela landet närmast de-

nästa års Klockargårdskonferens. Skriv ned vad Du vill utveckla och skicka det senast 31 december 2002 till:

**Adress: Klockargårdsfonden
Box 2032
390 02 Kalmar**

menssjuka får då möjlighet att träffas, lyssna till intressanta föreläsare och utbyta erfarenheter.

KLOCKARGÅRDS
FONDEN
BORGHOLM

Box 2032, 390 02 Kalmar

SEMINARIEDAGAR I ESKILSTUNA

Eskilstuna nästa! Rösten i kupén ljuder. Nu är det dags att få komma tillsammans och njuta av att fylla på med mer kunskap i demens.

Från hela landet strålade 240 personer samman som känner att vi har en uppgift då det gäller arbetet med människor som drabbats av glömska så svår att den påverkar livet.

Vilhelmina Hoffman, överläkare på Stockholms sjukhem berättade hur **vägen genom demensutredningen** kan vara ganska snårig. Hur viktigt det är att landsting och kommun bygger upp en kedja av kontakter för att slussa den demensdrabbade och dennes närstående vidare. Hur hon som läkare sett att kvinnor helt klart kommer senare till utredning. Detta är en viktig fråga då kvinnorna i vårt samhälle blir äldst. Ökad kunskap om demenssjukdomar även inom hemtjänstgrupperna är önskvärt.

Yrkesgruppsindelning, I små grupper samlades man efter yrken och från så många platser som möjligt. Här var ett viktigt tillfälle att knyta kontakter och inte minst att få inspiration från andra orter. Tips och råd om hur man går vidare och peppar varandra till nya tag. Kontakten kan bli ett verktyg för dem som är alldeles nya i gemet då man verkligen kan känna hur ensam man kan vara.

Olika seminarier

Christina Löf föreläste i ämnet, **att använda sig av demensutredning i vården**. Den som inte är delaktig i detta idag kunde lära sig mycket. Här har Blekinge kommit långt. *Lena Markeby Larsson* berättade mycket inspirerande om **hur personer med Downs syndrom tidigt utvecklar demenssymptom**. Det har gett en hel del problem inom vården då personalen ofta inte har kunskaper om demensproblematiken. Vi fick många bra och enkla tips om hur vi på ett tidigt stadium måste ha demenstan-karna med när de allra vardagligaste, enklaste saker börjar fallera.

Oscar Backlund föreläste om **BPSD** (Beteendemässiga och Psykologiska Symptom vid Demenssjukdom) i **ett praktiskt perspektiv**. Den sjukes värld är mycket kaotisk och den drabbade behöver mycket kärlek och omvårdnad. Vården måste ske på den sjukes villkor. Levnadsberättelsen är ett viktigt dokument, precis som i all demensvård. Medicinernas goda resp. onda inverkan berördes. Utbildning till all personal och inte minst anhörigstöd är ett måste.

Lotta Karlsson/Ejbritt Allert presenterade **Blekinge demensnätverk**. Att höra sina egna kollegor tala om vårt arbete, hur det utvecklats och vad vi kan skönja för framgångar genom vårt sätt att arbeta var också nyttigt.

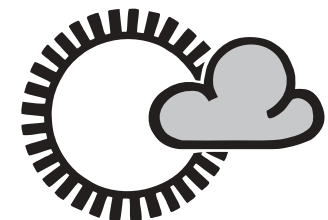
Första dagen avslutades med middag och en promenad förde de flesta deltagarna till en Rockklubb där en StandUp-komiker underhöll.

Kalmarmodellen

Elias Eriksson, professor i farmakologi talade om **hur hjärnan fungerar**, om bl a transmittorsubstanserna och deras betydelse för vårt sätt att fungera. *Magnus Appert*, distriktsläkare i Kalmar berättade om **Kalmarmodellen** som bl.a. utarbetats av Jan Strömkvist i samarbete med distriktsköterskor i länet. Modellen är användarvänlig, strukturerad, förankrad, anhöriga involverade och medicin kan snabbt sättas in.

Lars Keitl Norman, sjuksköterska, har studerat **kommunikation mellan demenspatienter, vårdpersonal och anhöriga**. Det glöms bort att den som drabbats av demenssjukdom också har sina klara ögonblick. Viktigt med närkontakt och att vi som vårdar har tid att invänta patientens tempo utan krav.

Anne-Marie Nilsson
Demenssjuksköterska
i Ronneby kommun

Ge ett bidrag till:
**Demensförbundets
Utvecklingsfond**
Pg 25 92 53-3

Till Minne av Henry Andersson

Vi minns hans 22-åriga kamp mot Ingrid's sjukdom hela vårdsvrige minns hans film "Så länge man orkar". Han arbetade energiskt i demensföreningen så länge han orkade. Vi hade unnat honom en tid av

vila och avkoppling men hans sjukdomar tog över.

Nu önskar vi honom att få vila i frid!

Kamraterna
i Jönköpings demensförening

Doktorn har ordet

Nya rön i forskningen om Frontotemporal demens

Forskningen på frontotemporal demens (FTD), en av de vanligaste demenssjukdomarna, har varit intensiv från 1990-talets senare hälft och fortsätter att vara så. Med hjälp av nyligen utvecklade tekniker, har man kunnat föreslå en indelning av FTD i olika sjukdomar. Idag anses FTD vara ett övergripande begrepp som omfattar en rad sjukdomar med olika särdrag. Den vanligaste formen, allmän FTD (den frontala varianten eller populärt kallad frontallobsdemens) karaktäriseras av personlighetsförändringar, insiktslöshet och ohämmat beteende (som allra tydligaste drag). Vid obduktion kan de underliggande förändringarna i hjärnvävnaden avslöjas och vid allmän FTD hittar man i stora drag antingen enbart en nervcellsförlust eller så kallade Pick kroppar och svullna celler tillsammans med nervcellsförlust. När Pick kroppar kan identifieras menar man att patienten lidit av Picks sjukdom, om dessa saknas kallar man det istället för ospecifik frontallobsdegeneration.

Undergrupper av FTD

Ibland förekommer tecken på svaghet i armar och ben samt förtvining av muskler vilket ses vid så kallade motorneuronsjukdomar (neurologisk sjukdom som medför tilltagande svaghet och förlamning) och FTD i kombination. En av dessa sjukdomar är amyotrofisk lateralskleros (ALS) vid vilken alltså FTD kan förekomma i så hög frekvens som 25-30%. Det beskrivs allt oftare i vetenskapliga rapporter att patienter med dessa neurologiska sjukdomar också ofta utvecklar tecken på frontallobsdemens med personlighetsförändring och insiktslöshet, men det kan inte sägas vara allmänt känt ens hos läkarna. En annan undergrupp av FTD utgörs av personer som initialt utvecklar språksvårigheter. Denna grupp kan ytterligare delas in i två undergrupper där den ena är afasi, som präglas av språksvårigheter, och som till slut leder till stumhet. Den andra undergruppen, vilken

□ Docent Magnus Sjögren, Göteborg.

kallas semantisk demens, karaktäriseras utav ett bevarat flyt i språk men innehållslöst prat orsakat av att patienterna förlorar kunskapen om vad vissa ord betyder.

Frontotemporal demens hos äldre

I Göteborg har vi bland annat studerat förekomsten av Frontotemporal demens (FTD) hos 85-åringar boende i Göteborg. Med denna studie är vi de första att ha genomfört en så kallad populationsbaserad undersökning av förekomsten av FTD. Det har tidigare varit svårt att bedöma hur många patienter som lider av denna sjukdom och de flesta forskare anser FTD vara en ovanlig sjukdom. I klinikbaserade studier har man funnit att kanske upp till 10 % av alla dementa har FTD, men i försök till epidemiologiska undersökningar, som dock inte varit populationsbaserade, har man funnit en frekvens av FTD som legat på promillenivå. I vår undersökning på 85-åriga individer ingick över 350 individer i undersökningen. I undersökningen undantogs de med vasculär demens, Alzheimers sjukdom, psykiatriska sjukdomar och schizofreni liksom de som hade andra orsaker till demens. Vi använde också datatomografiundersökningar för att karaktäri-

sera gruppen. Vi fann att ca 3 % av alla 85-åringar i Göteborg, dvs. inkluderat även alla friska 85-åringar, visade tecken på FTD. Detta är en mycket hög siffra. Det är även anmärkningsvärt att så många 85-åringar tycks lida av FTD då tidigare forskning talat för att FTD främst är en så kallad presenil demens (debut före 65 års ålder).

Nya fynd

I andra undersökningar här i Mölndal och Göteborg har vi fortsatt att studera neurokemiska förändringar vid FTD och funnit att många har en aktivering av inflammatoriska (bland annat antikroppar) ämnen i cerebrospinalvätskan parallellt med att de har en ökning av cellskelettproteiner (neurofilamentprotein). Detta är fynd som vi är ensamma om att ha beskrivit och med dessa fynd har vi tagit steg mot en bättre förståelse av de bakomliggande sjukdomsalstrande mekanismerna vid FTD. På behandlingssidan har vi genomfört en klinisk prövning på patienter med FTD, där vi provat behandling med ett modernt neuroleptikum (risperidon) i syfte att dämpa aggressivitet, uttalad oro och ohämmat beteende. Vi fann att risperidon reducerade dessa symptom men också att låga doser tolererades bäst.

Forskningen fortsätter med oförminskad intensitet. Vi kommer bland annat att starta en nationell studie på FTD, där flera forsknings- och kliniska centra i Sverige samarbetar. Centra i grannländerna har också visat intresse för denna studie.

”Frontallobsdemens – information till dig som vill veta mer om sjukdomen”, heter en skrift som har producerats av Janssen-Cilag AB i samarbete med undertecknad. Kan beställas från Janssen-Cilag AB tel. 08-626 50 00.

Magnus Sjögren
docent, tf Överläkare, Institutionen för klinisk neurovetenskap, Göteborgs Universitet

Förmyndare, gode män och förvaltare

Justitiedepartementet arbetar med en utredning angående förmyndare, gode män och förvaltare där bl a jag har förordnats att biträda såsom expert.

Under utredningsarbetet har jag åtagit mig att för Demensförbundets räkning inkomma med våra medlemmars erfarenheter av att vara god man, förvaltare eller att vara ombud enbart på fullmakt. Vad som är av vikt att få veta är om det finns behov av ändringar i nu gällande regelverk. En viktig fråga är om god man, förvaltare eller någon form av legal ställföreträdare skall kunna lämna samtycke till åtgärder inom hälso- och sjukvård, socialtjänst eller forskning för personer som på grund av sjukdom, psykisk störning eller liknande inte själva förmår att ge samtycke.

Direktiven i utredningsarbetet upptar många frågeställningar och bl a skall övervägas hur godmans – och förvaltarinstitutet täcker de behov som en allt äldre befolkning kan tänkas ha. Finns det behov att se över rekryterings- och förvaltningsinstitutet? Täcker de behoven som en allt äldre befolkning kan tänkas ha? Finns behov att se över rekryterings- och tillsättningsförfarandet? Hur skall tillgången på kvalificerade och lämplig godemän och förvaltare garanteras? Frågor om arvode och ersättning för utgifter skall granskas.

Sammanfattningsvis vill jag uppmana de medlemmar som på något sätt kommit i kontakt med god man, förvaltare eller utfört uppdrag genom fullmakt, att skriftligen till mig, senast en månad efter att ni fått Demensforum, inkomma med synpunkter. Vad jag framförallt behöver få veta är om ni anser att lagen på något sätt behöver ändras till det bättre. Jag skulle också ha nytta av att få ta del av era berättelser som kan röra händelser av negativ art ni kan ha utsatts för i samband med ert arbete som god man, förvaltare eller genom fullmakt.

□ Gunvor Nilsson.

Vill ni skriva till mig utan att uppge ert namn går det bra. Skriver ni ut namnet så kommer jag på inget sätt att föra det vidare. När jag läst brevet kommer jag att förstöra detsamma. Något skriftligt svar från mig kan ni inte få men jag lovar att återkomma i Demensforum när utredningsarbetet är slutfört, vilket beräknas kunna ske under våren 2004.

Gunvor Nilsson

Min adress är: Advokat Gunvor Nilsson, Box 51, 291 21 Kristianstad

GREAT SHOTS

MIRA

Tack för att du sparar med hjärtat
och stöder Demensförbundet.

För rådgivning och informationsbroschyr
0200-23 53 00, www.banco.se

BANCOS ♥ HUMANFOND

I samarbete med Demensförbundet.

Investeringar i fonder innebär alltid en risk. Värdepappersmarknaden går både upp och ned och historisk avkastning är ingen garanti för framtida avkastning. Pengar som placeras i fonder kan både öka och minska i värde och det är inte säkert att hela det investerade kapitalet återfås.

Anhörig 300 – Slutrapport

Socialstyrelsen har sammanställt en omfattande slutrapport om Anhörig 300. Som en del av den nationella handlingsplanen för äldrepolitiken har ett särskilt stimulansbidrag – Anhörig 300 – fördelats med totalt 300 miljoner kr för att stimulera kommunerna till att utveckla stödet för anhöriga som vårdar äldre, funktionshindrade och långvarigt sjuka. Av 100 miljoner kr per år har 96 miljoner kr fördelats till kommunerna utifrån antalet invånare 65 år och äldre. Villkoren för att kommunerna skulle få stimulansmedlen var att man i samarbete med anhörig- och frivilligorganisationerna upprättade en handlingsplan över hur arbetet skulle bedrivas och att denna förankrades i ansvarig nämnd.

Rapporten visar att de anhörigas insat-

ser inom vård och omsorg har synliggjorts. Anhörigstödet har fått en ökad bredd och variationsrikedom. Samtliga kommuner anger att stimulansbidraget direkt har påverkat arbetet.

Demensförbundet kan bekräfta att Anhörig 300 lyft fram de anhöriga och deras problem. Många projekt har genomförts i samverkan med lokala demensföreningar.

I en tabell redovisas med vilka organisationer kommunerna samverkade under 2001

Organisation	Antal kommuner	% andel kommuner
Röda korset	260	90
Pensionärsorganisationer	252	88
Kyrkor/samfund	236	82
Demensförening	132	46
Anhörigrådet	45	15
Andra handikappföreningar	151	53
Annan/andra	124	43

Demensförbundet har inte lokala föreningar i alla kommuner. Men alla kommuner har fått informationsma-

terial från förbundet. I en annan tabell redovisas i vilken utsträckning kommunerna avser att fortsätta samverkan med de olika organisationerna. 124 kommuner avser att fortsätta samverkan med lokala demensföreningar även efter 2001.

Förhoppningsvis kommer de s.k. kanonpengarna som fördelas till kommunerna för åren 2001-2004 att användas bl a för fortsatta anhörigstödjande insatser i enlighet med den överenskommelse som träffats mellan Regeringen, Kommunförbundet och Landstingsförbundet. Förhoppningsvis kommer också Regeringen att lägga fram förslag om lagstadgad skyldighet för kommunerna att stödja anhöriga i linje med ett uppdrag från Riksdagen.

Socialstyrelsens rapport är omfångsrik och innehåller många bra idéer och projekt. Den är värd att studeras ingående av alla intresserade och lämpar sig för studiecirkel. Rapporten kan hämtas från Socialstyrelsens hemsida www.sos.se eller beställas från Socialstyrelsens kundtjänst, faxnr 08-779 96 67. Den kostar 85 kr.

Sten-Sture Lidén

Ansökan om forskningsbidrag

Demensfondens utdelning av forskningsbidrag år 2003. Bidrag kan utgå till medicinsk forskning och omvårdnadsforskning samt utvecklingsarbete rörande stöd åt demenshandikappade och deras anhöriga.

Vi har inget särskilt ansökningsformulär. I ansökan ska stå: den sökandes namn/institution, projektbeskrivning på en halv A4-sida, kostnads kalkyl samt referenser

Skicka in ansökan i fyra exemplar som skall vara oss till handa senast den **15 februari 2003** och adresserade till Demensförbundets arbetsutskott, Drakenbergsgatan 13, 117 41 Stockholm

Vårdcentralen

*Ska ringa doktorn, om det nu går,
inte så dumt veta hur man mår.*

*Tryck 1, tryck 2,
vad i all sin dar var det hon mumla.*

*Det är inte lätt för en gammal gumma,
att hinna förstå och allting fatta
när hörseln är dålig och ögonen matta*

*Jag försöker igen, ändå,
men kom inte längre än till två.*

*Strunt i det jag går ut och går
jag trampar på så länge jag förmår*

Gumman

NYA BÖCKER

Sång till mormor

– en berättelse med musik

Ju mer jag arbetar med demensfrågor dess mer har jag funderat över nödvändigheten av att förklara för barnen. Barnen är ju vår framtid! Men hur förklarar man för små barn om något så hemskt som vad en demenssjukdom är, och hur gör man det så att man fånglar barnen och hur gör man så att man inte skrämmer? Går det över huvud taget?

Så fick jag boken "Sång till mormor". En underbar bok av Anna-Lena Laurin med härliga teckningar av Nette Johansson. Boken är verklighetsförankrad och beskriver varmt och kärleksfullt vardagen med Astrids demenssjuka mormor. Som t ex – *När jag var liten tyckte jag inte om mokrill, men det har jag lärt mig som vuxen. Det berättar mormor flera gånger medan vi sitter och äter. Mama blir trött och irriterad, fast egentligen blir hon ledsen. – När mormor inte är med så skrattar vi ibland åt alla tokigheter hon får för sig. Ibland*

skrattar vi tillsammans med henne, men aldrig så att hon blir sårad. Egentligen är ingenting av detta roligt. Mest

vill man kanske gråta istället, fast ibland blir det så tokigt att vi inte kan hålla oss för skratt. Att skratta hjälper faktiskt lite grand. Det är konstigt. – Till boken hör en CD med musik av Anna-Lena Laurin och Anders Bergcrantz och där hon också läser boken.

Anna-Lena Laurin har verkligen lyckats med att fånga inte bara barn utan även vuxna. Egentligen tror jag att alla skulle ha nytta av att se demenssjukdomen ur barnets perspektiv. Boken fyller ett stort behov. Den kostar 139 kr och kan beställas på tel. 0413-54 21 41.

Stina-Clara Hjulström

Att möta personer med demens

Boken är sammanställd av Anna-Karin Edberg, leg. sjuksköterska, doktor i medicinsk vetenskap. Det är en rad kända omvårdnadsforskare som medverkat med olika avsnitt.

Boken har flera kapitel, som handlar om vårdarens svåra situation att försöka förstå en demenshandikappads upplevelser och utifrån detta skapa en trygg relation, som ger möjlighet till en god omvårdnad. Där behandlas bl a svåra områden som oro och aggressivitet och smärtupplevelser hos demenshandikappade. Ett kapitel handlar om episoder av klarhet hos personer med svår demenssjukdom. Författarna ger med sina olika infallsvinklar många dimensioner åt omvårdanden och belyser både den demenssjukas situation och vårdarens. De anhörigas livsvillkor och upplevelser finns också med i ett avsnitt.

Boken har en stor tillgång i alla de referenser som finns efter varje kapitel. Enligt Anna-Karin Edbergs egen deklARATION i boken vänder den sig framför allt till sjuksköterskor och studerande. Jag tror att all personal kan ha glädje av den och även anhöriga kan finna avsnitt som är tillämpliga för dem.

Boken är utgiven av Studentlitteratur i Lund, tel. 046-31 20 00 och kostar 255 kr + moms.

NYA SOCIALTJÄNSTLAGEN

Den nya socialtjänstlagen trädde i kraft den första juli i år. Åldersdementas Anhörigförening i Västerbottens län har med anledning därav gjort en sammanfattning av den nya socialtjänstlagen (2001:453) och hälso- sjukvårdslagen (1982:763) i en skrift på 24 sidor.

Skriften är en enkel sammanställning av lagarna utförd med hänsyn till äldreården. Skriften innehåller även vissa kommentarer gällande

äldreården förhållanden. Den är i stort en omarbetning av föreningens skrift "Anhörigs ansvar och rätt enligt lag och förordning", utgiven 2000-01-14.

Skriften kostar 60 kronor inkl. porto och kan beställas genom:

Gerd Burman, 090-141514 e-post gerd.burman@telia.com eller Sten Rosenström 090-776792, e-post sten.rosenstrom@bredband.net.

Förbundsnytt

Ny förening

Eksjö

Ordförande, Christina Öberg, V. Storgatan 43, 570 33 Mariannelund, telefon 0496-210 72.

Vi vill hälsa vår nya förening välkommen och önska styrelsen Lycka till med föreningsarbetet.

Vi vill också passa på att önska alla lokala föreningar/kontaktpersoner

*God Jul
och ett riktigt
Gott Nytt År!*

och en välförtjänt skön och avkopplande julhelg och att alla demenssjuka får känna doften av det som hör julen till ex. julsinka, gran och juleljusen mm.

Demensförbundets adress:

Drakenbergsgatan 13, nb
117 41 Stockholm
tel 08-658 52 22, fax 08-658 60 68
e-post: rdr@demensforbundet.se
hemsida: www.demensforbundet.se
Postgiro 25 92 53-3.

Demensförbundets skrifter

DemensForum

Pren. på förbundets tidning 4 nummer/år. Pris 150:– (med porto)

Bra Dag ger God natt

Dagvårdens betydelse för människor med demens. Pris 60:–

Att handleda inom demensomsorgen

– Ny och omarbetad upplaga 2002. Pris 80:–

Berättelsen om Morbror H

En bok om demens för barn i åldern 9-12år. Pris 70:–

När glädjen vänds i nöd

Anhöriga berättar om sin situation. Pris 40:–

Rätt stöd ger kvalitet och lönar sig

Rapporter om samverkan för god demensvård. Pris 40:–

Anhörigboken

En skrift med information och praktiska råd. (ny uppl febr 2001) Pris 80:–

Studiehandledning till Anhörigboken. Pris 50:–

Skräddarsytt AnhörigStöd

En samarbetsmodell inom vården. Pris 60:–

Demenssjukdomen

Ny reviderad upplaga i maj år 2000. Pris 60:–

Den lilla boken om demens

För dig som är anhörig, närstående eller arbetar med dementa. Pris 70:–

Studiehandledning till "Den lilla boken om demens". Pris 40:–

År med Maria

Att leva nära en demenssjuk. En bok av maken Richard Larsson om deras livssituation. Pris 200:–

Maria vill fara hem

Fortsättning på "År med Maria" där hustrun blir sämre och flyttar till ett gruppboende. 150:–

(Porto tillkommer för leverans av skrifterna)

Är du anhörig? Har du frågor?
Demensförbundet har telefonrådgivning

rikstäckande: 0485-375 75

lokalt:

Se telefonkatalogen, rosa delen, under rubriken
Alzheimers sjukdom, eller Demensförbundet/demensföreningen.

Demenslinjen

Forskning om Alzheimer och andra demenssjukdomar behöver mera resurser!

Stöd Demensfonden Postgiro 90 08 58-2